

Sygn. akt I PZ 2/18

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Halina Kiriło

w sprawie z powództwa U. M.

przeciwko Uniwersytetowi [...] w K.

o uznanie wypowiedzenia umowy o pracę za bezskuteczne,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 marca 2018 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 17 sierpnia 2017 r., sygn. akt IX Pa .../17,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z 6 czerwca 2017 r., zmienił zaskarżony apelacją powódki wyrok Sądu Rejonowego w K. z 7 grudnia 2016 r. w ten sposób, że przywrócił powódkę U. M. do pracy w pozwanym Uniwersytecie [...] w K. na dotychczasowych warunkach.

W dniu 27 czerwca 2017 r. wpłynęło do Sądu Okręgowego w K. pismo pełnomocnika pozwanego Uniwersytetu, datowane na dzień 13 czerwca 2017 r., w którym pełnomocnik wniosła o doręczenie odpisu wyroku Sądu drugiej instancji „wraz z kserokopią uzasadnienia”.

Odpis wyroku z uzasadnieniem został doręczony pełnomocnikowi

pozwanego 3 lipca 2017 r. Skarga kasacyjna została wniesiona przez pełnomocnika pozwanego za pośrednictwem poczty 7 sierpnia 2017 r.

Zaskarżonym postanowieniem z 17 sierpnia 2017 r. Sąd Okręgowy w K. odrzucił skargę kasacyjną pozwanego.

Powołując się na art. 398⁵ § 1 k.p.c., Sąd przyjął, że wskazany w tym przepisie dwumiesięczny termin do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczyna bieg od dnia doręczenia stronie skarżącej odpisu orzeczenia z uzasadnieniem na skutek wniosku złożonego przez nią zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w art. 387 § 3 k.p.c. Oznacza to, że tylko wtedy, gdy strona w terminie tygodniowym zażądała doręczenia odpisu orzeczenia z uzasadnieniem, można mówić, że zostało spełnione wstępne wymaganie dla powstania możliwości wniesienia skargi kasacyjnej. Pełnomocnik pozwanego wniosła o doręczenie odpisu wyroku „wraz z kserokopią uzasadnienia”. Nie był to wniosek o sporządzenie uzasadnienia wyroku. Przepis art. 387 § 3 k.p.c. nie przewiduje doręczenia kserokopii uzasadnienia, które byłoby warunkiem otwarcia terminu do wniesienia skargi kasacyjnej.

Pozwany Uniwersytet wniósł zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, zaskarżając je w całości i zarzucając błędną wykładnię art. 387 § 1 k.p.c. w związku z art. 387 § 3 k.p.c., w wyniku przyjęcia przez Sąd Okręgowy w K., że strona pozwana nie złożyła skutecznego wniosku o doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem.

Pełnomocnik strony pozwanej podniosła, że w złożonym wniosku jedynie wskutek omyłki pisarskiej znalazło się sformułowanie o doręczenie kserokopii uzasadnienia wyroku. Wniosek został złożony 13 czerwca 2017 r., w tym dniu uzasadnienie wyroku nie było jeszcze sporządzone. Nie sposób zatem mówić o przesłaniu kserokopii czegoś, co nie zostało jeszcze sporządzone, czyli nie istniało. Wniosek o przesłanie kserokopii uzasadnienia wyroku byłby uzasadniony, gdyby uzasadnienie zostało już sporządzone wcześniej, a strona zażądała jedynie przesłania go do wiadomości celem zapoznania się z jego treścią. Takiego zamiaru i takiej intencji nie miała jednak strona pozwana, która chciała, aby doręczono jej uzasadnienie wyroku. Mając na uwadze przedstawione argumenty, należy przyjąć, że wniosek strony pozwanej został przez Sąd drugiej instancji potraktowany w sposób zbyt sformalizowany.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie pozwanego Uniwersytetu jest uzasadnione.

Przyczyną odrzucenia skargi kasacyjnej było stwierdzenie przez Sąd Okręgowy, że wniosek złożony przez pełnomocnika strony pozwanej „o doręczenie odpisu wyroku wraz z kserokopią uzasadnienia” nie spełniał wymagań z art. 387 § 3 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, orzeczenie z uzasadnieniem doręcza się tej stronie, która w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji zgłosiła wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem. Dodatkowo, według art. art. 387 § 1 k.p.c., w sprawach, w których apelację oddalono lub zmieniono zaskarżony wyrok, pisemne uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zgłosiła wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem.

W ocenie Sądu Okręgowego wniosek pełnomocnika strony pozwanej „o doręczenie odpisu wyroku wraz z kserokopią uzasadnienia” nie mógł zostać potraktowany jako wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia wyroku oraz doręczenie odpisu orzeczenia z uzasadnieniem, ponieważ art. 378 § 3 k.p.c. nie przewiduje doręczania stronie kserokopii uzasadnienia, a to oznacza, że nie otworzyła się droga do wniesienia skargi kasacyjnej.

W orzecznictwie przyjmuje się, że dwumiesięczny termin do wniesienia skargi kasacyjnej rozpoczyna bieg dopiero od dnia doręczenia stronie skarżącej, na skutek wniosku złożonego przez nią w trybie art. 387 § 3 k.p.c., orzeczenia z uzasadnieniem. Zgłoszenie żądania doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem w trybie art. 387 § 3 k.p.c. jest zatem warunkiem umożliwiającym wniesienie skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 1996 r., I PKN 45/96, OSNAPiUS 1997, nr 14, poz. 254; z 20 marca 2003 r., III CZ 19/03, LEX nr 583847; z 29 kwietnia 2003 r., III CK 7/03, LEX nr 1635766; z 14 września 2004 r., III CZ 74/04, LEX nr 182066; z 22 kwietnia 2005 r., II CZ 39/05, LEX nr 1511031; z 28 marca 2007 r., III CSK 66/07, LEX nr 315345; z 14 listopada 2016 r., I PZ 18/16, LEX nr 2163322).

W rozpoznawanej sprawie nie można przyjąć, że strona pozwana nie zgłosiła wniosku o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem. Niefortunne

sformułowanie autora wniosku „o doręczenie odpisu wyroku wraz z kserokopią uzasadnienia” zamiast o doręczenie odpisu wyroku z uzasadnieniem albo odpisu wyroku z odpisem uzasadnienia należy potraktować jako pewną niestaranność, zwykły błąd lub omyłkę pisarską, która nie powinna powodować tak negatywnych skutków, jakie przypisał temu niefortunnemu sformułowaniu Sąd Okręgowy. Nie ulega bowiem wątpliwości, że intencją pełnomocnika strony pozwanej było uruchomienie procedury kasacyjnej – wyrok Sądu Okręgowego z 6 czerwca 2017 r. był niekorzystny dla pozwanego Uniwersytetu i ostatecznie skarga kasacyjna w jego imieniu została wniesiona.

Słusznie pełnomocnik skarżącego powołuje się na uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z 24 maja 2017 r., III CZP 2/17 (OSNC 2018, nr 2, poz. 16), w której stwierdzono, że: „Formalizm, a także w niektórych przejawach rygoryzm prawa procesowego, jest – w granicach wyznaczanych jego celami i funkcją – zjawiskiem koniecznym i pożytecznym. Należy jednak rozróżniać formalizm prawa procesowego od formalizmu jego stosowania, w określonych bowiem sytuacjach uzasadnione i celowe są, a niekiedy bywają niezbędne, pewne koncesje na rzecz rozsądku i poczucia sprawiedliwości. Sąd – po rozważeniu wszystkich okoliczności – powinien je czynić wyjątkowo i tylko wtedy, gdy uchybienia wymaganiom formalnym popełnione przy podejmowaniu określonej czynności procesowej są wynikiem oczywistej, niezawinionej omyłki. (...) Prawo do popełnienia oczywistego błędu, niepowodującego niekorzystnych skutków procesowych, daje stronom art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c., przewidujący, że mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne jego oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym. *Lege non distinguente* nie powinno być wątpliwości, że przepis ten dotyczy także pism procesowych będących nośnikiem wnoszonych przez strony środków zaskarżenia, w tym pism sporządzanych przez zawodowego pełnomocnika. (...) O procesowej kwalifikacji dokonanej czynności decydują nadane jej cechy konstrukcyjne, zazwyczaj specyficzne dla danej czynności, odróżniające ją od innej, a nie nazwa użyta w celu opisanie tej czynności (tytuł), zwłaszcza wtedy, gdy okoliczności danego przypadku jasno wskazują, że doszło nie do wadliwego doboru czynności, lecz oczywistej omyłki (niedokładności) w jej opisanie”.

Przytoczone poglądy Sądu Najwyższego mogą znaleźć wprost zastosowanie w rozpoznawanej sprawie.

Mimo pewnej koncesji na rzecz rozsądku i poczucia sprawiedliwości, pozwalającej na uznanie, że oceniany wniosek spełniał wymagania formalne co do treści (art. 130 § 1 zdanie drugie k.p.c.), Sąd Najwyższy rozpoznając zażalenie na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej nie mógł jednak definitywnie przesądzić, że wniosek o „doręczenie odpisu wyroku wraz z kserokopią uzasadnienia” (k. 180) spełnia wszystkie wymagania przewidziane w art. 387 § 3 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem orzeczenie z uzasadnieniem doręcza się tej stronie, która w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia sentencji zgłosiła wniosek o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem. Warunkiem skuteczności złożenia tego wniosku jest jego wniesienie w terminie tygodniowym od daty ogłoszenia sentencji orzeczenia. W rozpoznawanej sprawie wyrok Sądu Okręgowego został ogłoszony 6 czerwca 2017 r. (k. 170). Tygodniowy termin na zgłoszenie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem upływał 13 czerwca 2017 r. Wniosek został nadany pocztą (co wynika z odpowiedniej adnotacji na prezentacie Biura Podawczego Sądu Okręgowego). W aktach sprawy przy wniosku znajduje się dołączona koperta, na której widnieje wyraźny datownik poczty „23.06.2017”, czyli 23 czerwca 2017 r. (k. 181). Kwestia terminu (daty) oddania pisma procesowego obejmującego wniosek o doręczenie uzasadnienia wyroku w polskiej placówce pocztowej właściwego operatora (art. 165 § 2 k.p.c.) uszła uwadze Sądu Okręgowego i nie została do tej pory wyjaśniona. Sąd Okręgowy powinien zatem zbadać i wyjaśnić, czy został zachowany przez stronę pozwaną tygodniowy termin na złożenie wniosku o doręczenie orzeczenia z uzasadnieniem, w szczególności – w jakiej dacie zostało nadane pismo procesowe strony pozwanej zawierające taki wniosek.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c., w związku z art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze k.p.c.